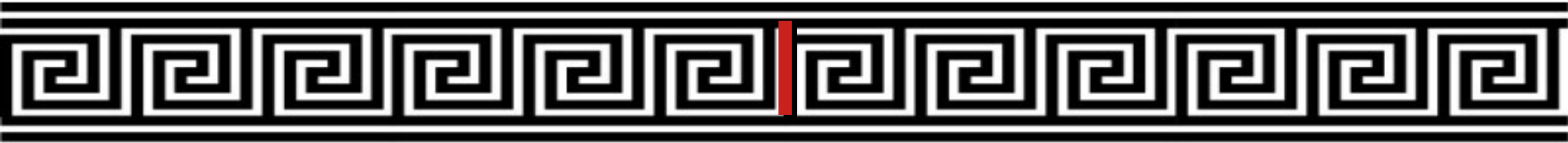

COSMOGONIA

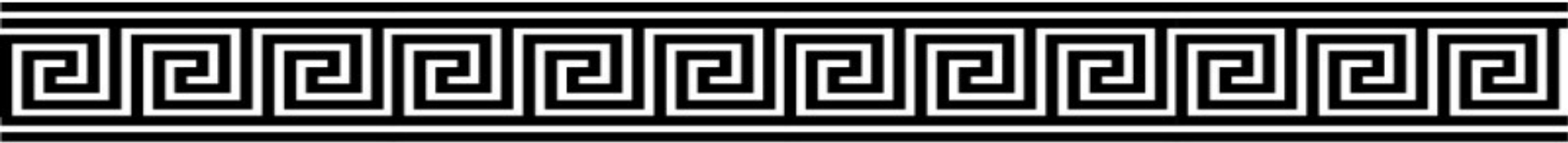
TEOGONIA

La mitologia grega.

Etimològicament:

mito < μῦθος que significa discurs, relat.

logia < λόγος que significa paraula, estudi.

Conjunt de mites i llegendes del poble grec centrats en els seus déus i herois, que expliquen la natura del món, els orígens i el significat dels seus propis cultes i rituals. Formaven part de la religió grega.

Transmesa pels poetes.

HEŚÍODE.

Poeta S. VIII aC.

Teogonia (Θεογονία)

θεός: divinitat γονή: generació, origen

κοσμός: món, univers, ordre

L'ORIGEN DEL MÓN segons la mitologia grega.

En primer lloc va existir el Caos. Després Gea, d'ample pit, seu ferma de tots els immortals que habiten el cim del nevat Olimp; i en les profunditats de l'espaiosa terra, el Tàrtar ombrívol; i Eros, el més bell entre els déus immortals, que sotmet la intel·ligència i la saviesa de tots els déus i de tots els homes.

De Caos naixeren Èreb i la negra Nix; de Nix sorgiren Èter i Hèmera, com a fruit dels seus amors amb Èreb. Primer Gea engendrà a l'estelat Urà semblant a ella, per tal que la cobrés completament i fos residència segura per a tots els déus benaurats. Després infantà els immensos Òreos, grats habitatges de les divines nimfes que viuen en les seves valls; també donà a llum l'estèril mar d'onades impetuoses, el Pontos, sense el desitjable amor. Llavors, unint-se a Urà, parí a Océan, de profundes corrents, i a Ceu, i a Crios, i a Hiperió, i a Jàpet, i a Tia, i a Rea, i a Temis, i a Mnemòsine, i a Febe, coronada d'or, i a l'amable Tetis. I l'últim a qui engendrà fou l'astut Cronos, el més terrible dels seus fills, que s'omplí d'odi cap el seu pare vigorós.

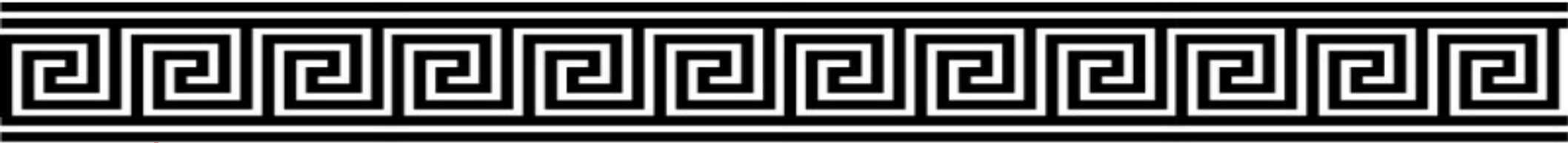
Primera generació divina: de Gea i Eros, elements naturals.

Caos: buit inicial, anterior a la creació.

Gea: Terra, element fèrtil primordial.

Tàrtar: regió més profunda del món, situada sota els Inferns.

Eros: l'Amor.

Èreb: Tenebres infernals.

Nix: la Nit.

Èter: el cel superior, on la llum és més pura.

Hèmera: el Dia.

Urà: el Cel, com element fecund.

Òreos: les Muntanyes.

Pontos: personificació masculina del mar.

Segona generació divina: de Gea i Urà, gegants, hecatonquirs, ciclops i titans.

Gegants

Hecatonquirs (gegants de 100 braços i 50 caps)

Ciclops (gegants d'un sol ull)

Titans: Oceà, Ceu, Crios, Hiperió, Jàpet i **Cronos**.

Titànides: Tia, Temis, Mnemòsine, Febe, Tetis i **Rea**.

Forces incontrolables dominades per Zeus

Destronament d'Urà.

Urà, atemorit de ser destronat pels seus fills, els obligava a quedar-se dins la seva mare mantenint-se sempre damunt ella.

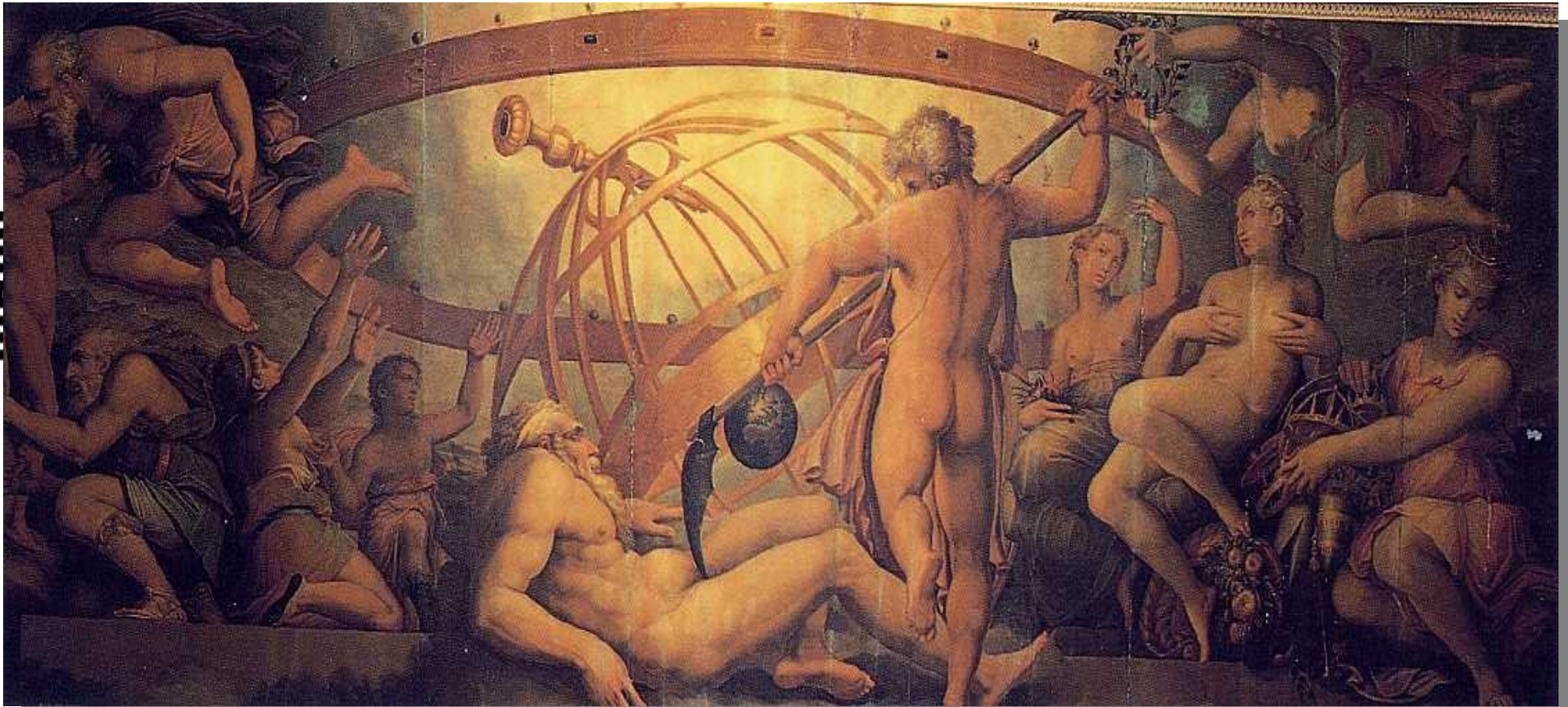
Gea, cansada de patir els sofriments que li provocava el tancament dels seus fills, va decidir aliar-se amb el més jove i fort, Cronos, al qual va donar una falç perquè la utilitzés contra el seu pare.

Cronos agafà la falç amb la mà dreta i va castrar Urà. Després, amb la mà esquerra va llançar els genitals al mar.

Aquests, en caure, van produir una densa sabonera de la qual sorgiria la deessa Afrodita, nom que en grec significa nascuda de l'escuma del mar.

La mutilació d'Urà per Saturn,
Giorgio Vasari i Gherardi Christofano, s XVI

Segona generació divina: Cronos i Rea.

Cronos (en llatí, Saturn) representa el Temps.

Rea (en llatí, Cibele) representa la Naturalesa. És germana i esposa de Cronos.

Aquesta generació tampoc va establir un ordre just, ja que el comportament de Cronos amb la seva descendència es va veure condicionat per un oracle que li

profetitzà que un dels seus fills el destronaria. Per evitar-ho, Cronos els devorava quan naixien.

En grec el nom de Cronos (Κρόνος) es relacionava amb la paraula que significa temps, el temps actua amb els homes com el Tità cruel, devorant o destruint els cossos dels éssers vius fins els ossos.

Cronos acostuma a ser representat amb una falç, objecte que també es troba associat a la imatge de la Mort segant les ànimes dels vius.

Tercera generació divina: els olímpics.

L'oracle s'acomplí. Rea, cansada de l'actitud de Cronos, va salvar Zeus, el més jove dels seus fills, donant a Cronos una pedra embolicada en bolquers perquè la menjàs. A continuació, ella va amagar Zeus a una cova a l'illa de Creta. A l'entrada va col·locar els Curets, per tal que dissimulessin els seus plors colpejant els escuts amb les llances. També hi deixà la cabra Amaltea perquè Zeus s'alimentés amb la seva llet.

En fer-se gran, Zeus es va enfrontar al seu pare. Li donà un beuratge que el feu vomitar tots els fills que havia devorat. Juntament amb els seus germans va declarar la guerra als Titans, la Titanomàquia, de deu anys de durada.

Els déus de la tercera generació van sortir victoriosos i van confinar els Titans al Tàrtar i als Gegants els van soterrar sota enormes muntanyes.

Zeus es va repartir el món amb els seus germans Posidó i Hades; Zeus va governar el cel, Posidó la mar i Hades el món subterrani. I es va instal·lar amb els seus germans, germanes i fills a l'Olimp.

Aquesta generació va representar la justícia suprema i l'ordre a tot el món.

*Saturn devorant el
seu fill,*

Goya, 1819-1823